

**UCHWAŁA NR.....**  
**RADY MIEJSKIEJ W GRYFINIE**  
**z dnia .....stycznia 2016r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015r. poz. 1515) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493, Dz.U. z 2009 r., Nr 206, poz. 1589; Dz.U. z 2010 r., Nr 28, poz. 146; Dz.U. z 2010 r., Nr 125, poz. 842, Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887) uchwala się co następuje:

§ 1.Przyjmuje się nową treść Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.Uchyla się uchwałę nr VI/44/11 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 31 marca 2011r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie.

§ 4.Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Kasprzyk

## UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493, Dz.U. z 2009 r., Nr 206, poz. 1589; Dz.U. z 2010 r., Nr 28, poz. 146; Dz.U. z 2010 r., Nr 125, poz. 842 U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887) zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem nowego Programu było uzyskanie nowych danych wynikających z przeprowadzonej diagnozy oraz doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Gryfino.

Sporządziła:  
Magda Kłaczekiewicz

załącznik do uchwały Nr.....

Rady Miejskiej w Gryfinie

z dnia.....

**Gminny Program Przeciwdziałania  
Przemocy w Rodzinie  
oraz Ochrony Ofiar Przemocy  
w Rodzinie  
na lata 2016-2020**

# SPIS TREŚCI

## Spis treści

WSTĘP.....	4
1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE .....	5
2. PRAWO POLSKIE WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE .....	6
3. PRZEMOC WOBEC OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	8
4. SKALA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY GRYFINO.....	11
4.1. Skala zjawiska przemocy na tle innych problemów społecznych w Gminie Gryfino.....	12
5. CELE PROGRAMU.....	28
5.1 Cel główny Programu: .....	28
5.2 Cele szczegółowe Programu: .....	29
5.3 Założenia Programu.....	31
6. ODBIORCY PROGRAMU .....	31
7. REALIZATORZY PROGRAMU .....	31
8. KIERUNEK DZIAŁAŃ .....	32
9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA .....	33



## WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a Państwo ma obowiązek uwzględnić jej dobro w swej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Niniejszy Program obejmuje zadania, które nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym uwzględnia również nowe zadania i instytucje prawne wprowadzone nowelizacją ustawy.

Realizacja Programu w szczególności w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest ukierunkowana na ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Miasta i Gminy Gryfino oraz zwiększenie skuteczności podejmowanych działań przez instytucje pomocowe.

Jednym z podstawowych założeń programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji oraz stworzenie jednolitego interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Program jest zgodny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie uchwalanym przez Radę Miasta Gminy Gryfino

## 1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2, ust. 2 ustawy).

Pojęcie przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej, rozpoznaje się przemoc w rodzinie. Są to:

- **intencjonalność** - działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane najczęściej na zdobycie kontroli nad drugim człowiekiem, czy też wymuszenie bezwzględnego posłuszeństwa;
- **dysproporcja sił** - brak równowagi sił w rodzinie - jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **naruszanie godności i praw** - osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. deprecjonowanie, poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;
- **powodowanie cierpienia i szkód** - osoby dotknięte przemocą doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, siniaków, zranień, stłuczeń czy złamań w wyniku wcześniejszego doznania bezpośredniego uszkodzenia ciała

- **przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych
- **przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez osobę doznającą przemocy zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy
- **przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy. Przemoc ekonomiczna, często współwystępuje z innymi formami przemocy i zawsze jest formą przemocy psychicznej. Przemoc ta jest trudna do zweryfikowania. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąs własnością, zaciągnięcie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- **zaniedbywanie** – może występować w formie fizycznej psychicznej, ekonomicznej, jak również, gdy podstawowe potrzeby zarówno dziecka jak i osoby dorosłej (w tym przypadku osoby starszej oraz niepełnosprawnej) nie są zaspokajane przez osoby za to odpowiedzialne. Jest to naruszenie obowiązku opieki ze strony bliskich osób.

## 2. PRAWO POLSKIE WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE



Przemoc domowa jest przestępstwem. Podstawowym przepisem prawa karnego, związanym z zagadnieniem przemocy w rodzinie jest **art. 207** Kodeksu karnego – przestępstwo znęcania. Przewiduje on karę za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, małoletnią, nieporadną, zależną. Znęcanie jest kategorią zbiorczą – może obejmować szereg zachowań, które rozpatrywane osobno, będą stanowić inne przestępstwa, np. uszkodzenie ciała, groźby karalne. Aby przyjąć, że doszło do znęcania w rozumieniu prawa karnego, konieczny jest uwzględnienie czasu jego trwania, ale wyjątkowo, gdy przemoc ma charakter szczególnie dotkliwy lub intensywny, można ją zakwalifikować jako znęcanie, nawet jeśli trwa bardzo krótko, np. jeden dzień. Jeśli zachowanie będące przemocą, nie zostanie uznane za znęcanie się, np. z uwagi na brak długotrwałości, może być ścigane osobno, jako inne przestępstwo. Nie ma przestępstwa znęcania, gdy dwie osoby znęcają się wzajemnie nad sobą.

Obok znęcania w rodzinie dochodzi także do innych ściganych prawem przestępstw, takich jak :

- uszkodzenie ciała (art. 156 k.k. lub art. 157 §1 i 2 k.k.),
- pozostawianie osoby, co do której istnieje obowiązek sprawowania opieki, w sytuacjach bezpośrednio zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 §2 k.k.),
- groźenie popełnieniem przestępstwa na szkodę innej osoby, jeśli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona (art. 190 k.k.),
- zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 §1 k.k.),
- zgwałcenie (art. 197 k.k.),
- nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k.),
- doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub do poddania czy wykonania innej czynności seksualnej lub utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego (art. 200 k.k.),
- rozpijanie małoletniego poprzez dostarczanie napoju alkoholowego, ułatwiania lub nakłaniania do spożycia takiego napoju (art. 208 k.k.),
- uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art. 209 k.k.),
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej pod względem psychicznym lub fizycznym (art. 210 k.k.),
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego lub osoby nieporadnej pod względem psychicznym czy fizycznym wbrew woli osoby powołanej do opieki czy nadzoru (art. 211 k.k.),

- zniewaga (art.216 § 1 k.k.),
- naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.),
- kradzież na szkodę osoby najbliższej (art. 278 § 4 k.k.) lub kradzież z włamaniem (art. 279 k.k.),
- przywłaszczenie (art. 284 k.k.) lub niszczenie mienia (art. 288 k.k.).

Sytuację osób doznających przemocy w rodzinie regulują również przepisy zawarte głównie w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, dotyczące m.in.

- warunków zniesienia przez sąd wspólności majątkowej (art. 52),
- warunków orzekania separacji i rozvodu (art. 56, art. 61 – art. 656),
- orzekania o winie strony w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57),
- rozstrzygnięcia władzy rodzicielskiej, obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka w przypadku rozvodu (art. 58 § 1),
- sposobu korzystania ze wspólnego mieszkania w przypadku rozvodu (art. 58 § 2),
- warunków dokonywania podziału wspólnego majątku (art. 58 § 3),
- warunków sądowego ustalenia ojcostwa (art. 84),
- obowiązku rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka (art. 133).

### **3. PRZEMOC WOBEC OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Problem przemocy w stosunku do osób starszych jest dość słabo rozpoznany w Polsce, rzadko podejmowany przez badaczy. Największym do tej pory ogólnopolskim badaniem, w ramach którego przeprowadzono analizę zjawiska przemocy dotykającej osoby starsze, jest badanie PolSenior pt. „Aspekty medyczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne starzenia się ludzi w Polsce” zrealizowane w roku 2011. Wynika z niego, że zjawisko przemocy dotknęło 5,9% badanych osób powyżej 65 roku życia. Najczęściej występującą formą przemocy było znieważanie, wyśmiewanie, ośmieszanie i lekceważenie (5,4%). Zastraszonych i szantażowanych było 2,1% badanych. Przemocy fizycznej w postaci bicia, kopania, duszenia doświadczyło 0,4% osób, popychania lub szturchnięcia 1,1%. Przemoc bierną - zaniedbanie przez bliskich - zasygnalizowało około 14% badanych (2,5 % osób miało poczucie zaniedbania często, 11,8 % czasami). Na uwagę zasługuje fakt, że wśród ofiar każdej z form przemocy znalazło się więcej kobiet niż mężczyzn (kobiet 7,9%, mężczyzn

5,9%). Przemocy kobiety doświadczają we własnym domu, ze strony najbliższych, z kolei mężczyźni z agresywnymi zachowaniami z reguły spotykali się poza domem - na ulicy, w sklepie itp. Może to świadczyć o bardziej ugruntowanej pozycji mężczyzny w rodzinie, charakterystycznej dla jej tradycyjnego modelu.

Przemoc wobec osób starszych jest zjawiskiem zdecydowanie rzadziej ujawnianym niż inne formy przemocy - np. wobec kobiet lub dzieci. Badanie „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” przeprowadzone w roku 2009 przez Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk pozwoliło wyciągnąć wnioski, że zaniżone statystyki dotyczące przemocy wobec osób starszych są konsekwencją tego, iż osoby te mają mało kontaktów społecznych. Osoby spoza rodziny czy bezpośredniego sąsiedztwa mogą nie wiedzieć o dokonywanych aktach przemocy, a sami pokrzywdzeni nie zgłaszają tego zarówno z powodu ograniczonych kontaktów i słabej mobilności, jak i strachu przed zmianą warunków życia (np. umieszczenie w domu pomocy społecznej). Oddzielną kategorią przemocy jest instytucjonalna przemoc ekonomiczna, przejawiająca się w nieuczciwych praktykach handlowych wobec osób starszych, związana zwłaszcza z usługami finansowymi. W przypadku tych osób mechanizm przemocy ekonomicznej bardzo często opiera się na wykorzystywaniu faktu, że osoby starsze niejednokrotnie posiadają mniejsze kompetencje w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii, rozpoznawania mechanizmów marketingowych, bycia świadomym/ą konsumentem/tką na rynku finansowym.

W Polsce uregulowania dotyczące przemocy - w tym oczywiście przemocy wobec osób starszych - zawarte są w prawie karnym, w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, prawie cywilnym oraz regulacjach prawnych dotyczących pomocy społecznej i ochrony zdrowia. Również podpisana przez Polskę w roku 2012 Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (CAHVIO) odnosi się do kobiet starszych oraz wszystkich ofiar przemocy domowej niezależnie od wieku. W chwili obecnej rząd realizuje Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - uchwalony we wrześniu 2006 r. oraz Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”. Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy wobec osób starszych ujęte są również w kolejnych dwóch dokumentach rządowych:

Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 oraz Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2014-2020.

Wspomniane wyżej programy nakreślają kierunki interwencji w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych. Zwracają uwagę m.in. na konieczność zwiększania świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy wobec osób starszych – zarówno wśród samych seniorów, jak i osób mających częste kontakty z osobami starszymi: pracowników służby zdrowia, opiekunów zawodowych, pracowników socjalnych i policji. W celu poprawy świadomości całego społeczeństwa zaleca się m.in. przeprowadzanie kampanii edukacyjnych i informacyjnych oraz uwrażliwianie dziennikarzy. Jeżeli zaś chodzi o same osoby starsze szczególnie nacisk należy położyć na zwiększanie wiedzy tych osób na temat przemocy oraz instytucji, do których można zwrócić się o pomoc. Kolejną rekomendacją jest wprowadzanie do programów kształcenia dla osób zawodowo zajmujących się seniorami kwestii związanych z rozpoznawaniem i reagowaniem na przypadki przemocy. Natomiast w celu przeciwdziałania przemocy ekonomicznej zasadne byłoby szerokie promowanie znajomości praw konsumenckich wśród osób starszych – zarówno poprzez akcje uświadamiające, jak i wskazywanie ogólnodostępnych źródeł informacji w tym zakresie (rzecznicy konsumentów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów).

W Gminie Gryfino w Ośrodku Pomocy Społecznej utworzona została sekcja usług opiekuńczych. Pracownicy socjalni zajmują się przede wszystkim pomocą i diagnozą sytuacji osób starszych. Pracownicy socjalni jako osoby pierwszego kontaktu monitorują sytuacje osób starszych, informują o możliwościach uzyskania pomocy oraz różnorodnego wsparcia ze strony Ośrodka jak i innych podmiotów pomocowych. Ścisłe współpracują z rodzinami osób starszych i reagują na każdorazowe zgłoszenie lub podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Ponadto w sekcji usług opiekuńczych zatrudnionych jest 7 opiekunek osób starszych i niepełnosprawnych. Systematycznie odwiedzają one środowiska osób potrzebujących pomagając osobom pokonać bariery życia codziennego, wspomagają je w codziennych czynności. Opiekunki zwracają uwagę również na każde nieodpowiednie zachowanie wobec osób objętych opieką.

W latach 2010-2015 opieką pracowników socjalnych jak i opiekunów osób starszych objęte było około 60 osób rocznie. W latach tych nie ujawniono przypadków przemocy wobec osób starszych.

Pomaganie osobom niepełnosprawnym jest dla profesjonalistów z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dużym wyzwaniem. Często większą przeszkodę w dostępności do prawdziwej pomocy stanowią nie bariery fizyczne, a postawy, wiedza i umiejętności profesjonalistów, zwłaszcza służb pierwszego kontaktu.

Istnieje wiele czynników, które powodują, że osoby niepełnosprawne są bardziej narażone na przemoc niż osoby pełnosprawne. Zależność od innych, częste ubóstwo, brak niezależności finansowej i wykluczenie z rynku pracy, a także społeczna izolacja, niewystarczająca ilość odpowiednich usług i wsparcia, dyskryminacja, to tylko niektóre problemy mające wpływ na to zjawisko. Osoby niepełnosprawne, doświadczające przemocy, napotykać na wiele barier związanych z dostępnością pomocy. I nie chodzi tu tylko o dostępność fizyczną - możliwość dojazdu, dostosowanie budynków do ich potrzeb itp. czy trudności w porozumiewaniu. Jedną z najważniejszych barier jak wynika z różnorodnych publikacji jest postawa profesjonalistów udzielających pomocy - zwłaszcza służb pierwszego kontaktu (policja, pogotowie, placówka pomocowa). Problemy w komunikacji, w zrozumieniu potrzeb osoby niepełnosprawnej, brak wystarczającej wiedzy o specyfice danego rodzaju niepełnosprawności może prowadzić do sytuacji, że pomoc zostanie udzielona w niewystarczającym zakresie lub wcale.

W Gminie Gryfino w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2010-2015 objęto pomocą osoby doznające przemocy, osoby stosujące przemoc jak i innych członków rodziny, którzy okazywali się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W związku z pracą z osobami niepełnosprawnymi zauważa się potrzebę poszerzenia wiedzy oraz kompetencji osób pracujących w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach szkoleń, warsztatów w zakresie sposobu udzielania porad i dostępnych usług pomocy dla osób z niepełnosprawnością.

#### **4. SKALA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY GRYFINO**

Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Gryfino istnieje, choć na tle innych problemów społecznych wydaje się zjawiskiem nikłym. Związane jest to z tym, iż w wielu przypadkach osoby doznające przemocy nie przyznają się do

istniejącego problemu. Często dopiero kiedy sytuacja jest zagrażająca życiu lub zdrowiu tych osób dochodzi do ujawnienia problemów związanych z przemocą. W wielu wypadkach przemoc rozpoznawana jest w sytuacji kontaktu z lekarzem, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym lub inną osobą.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Gryfino oparta jest na otrzymanych danych z instytucji działających na terenie Gminy między innymi Prokuratury Rejonowej, Komendy Powiatowej Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat jest traktowane jako ważny problem, mimo że w relacjach międzyludzkich istniało ono od zawsze. Na temat przemocy w rodzinie do niedawna mówiono niewiele, nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Niepokojącym i powszechnym zjawiskiem jest nadal niski poziom wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie, przejawiający się obojętnością i milczeniem obserwatorów przemocy w środowisku sąsiedzkim, którzy nie podejmują interwencji służącej przerwaniu przemocy i nie chcą być świadkami w postępowaniu dowodowym przeciwko sprawcom.

#### **4.1. Skala zjawiska przemocy na tle innych problemów społecznych w Gminie Gryfino**

W dniu 14 marca 2011r. Zarządzeniem nr 0050-28/11 Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino powołano Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem Zespołu jest:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

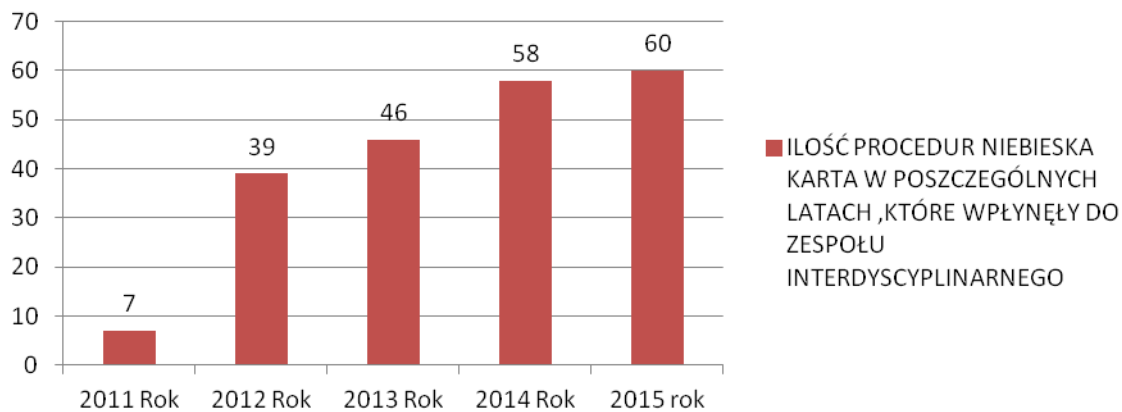
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- f) opracowanie procedur postępowania w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Zespół w razie potrzeby może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Do zadań grup roboczych w szczególności należy:

- a) opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- b) monitorowanie sytuacji w rodzinie, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- c) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- d) informowanie o podjętych działaniach zespołu interdyscyplinarnego.

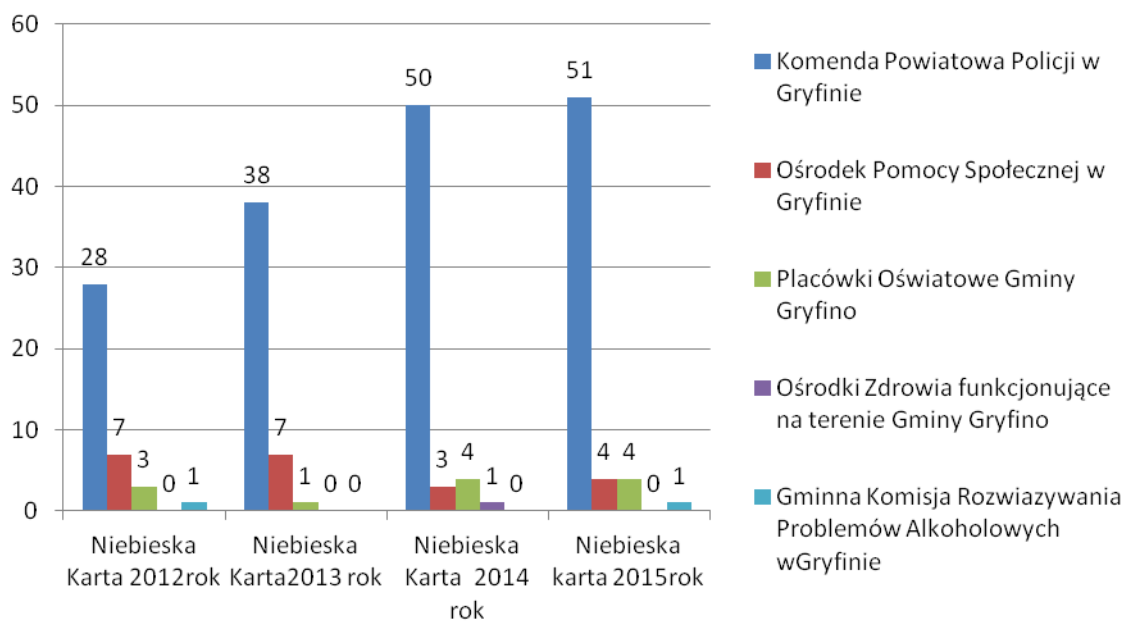
Na podstawie danych liczbowych uzyskanych od Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż w Gminie Gryfino wzrasta liczba rozpoczynanych procedur Niebieska Karta. Najczęściej procedura wszczynana jest przez Komendę Powiatową Policji w Gryfinie, następnie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, Placówki Oświatowe, Służbę Zdrowia oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryfinie, co przedstawione jest w poniżej zamieszczonych kolejno wykresach.

### ILOŚĆ FORMULARZY NIEBIESKA KARTA WSZCZYNAJĄCYCH PROCEDURĘ W POSZCZEGÓLNYCH LATACH ,KTÓRE WPŁYŃĘŁY DO ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie*

### ILOŚĆ FORMULARZY NIEBIESKA KARTA WSZCZYNAJĄCYCH PROCEDURĘ ZAKŁADANYCH PRZEZ POSZCZEGÓLNE SŁUŻBY



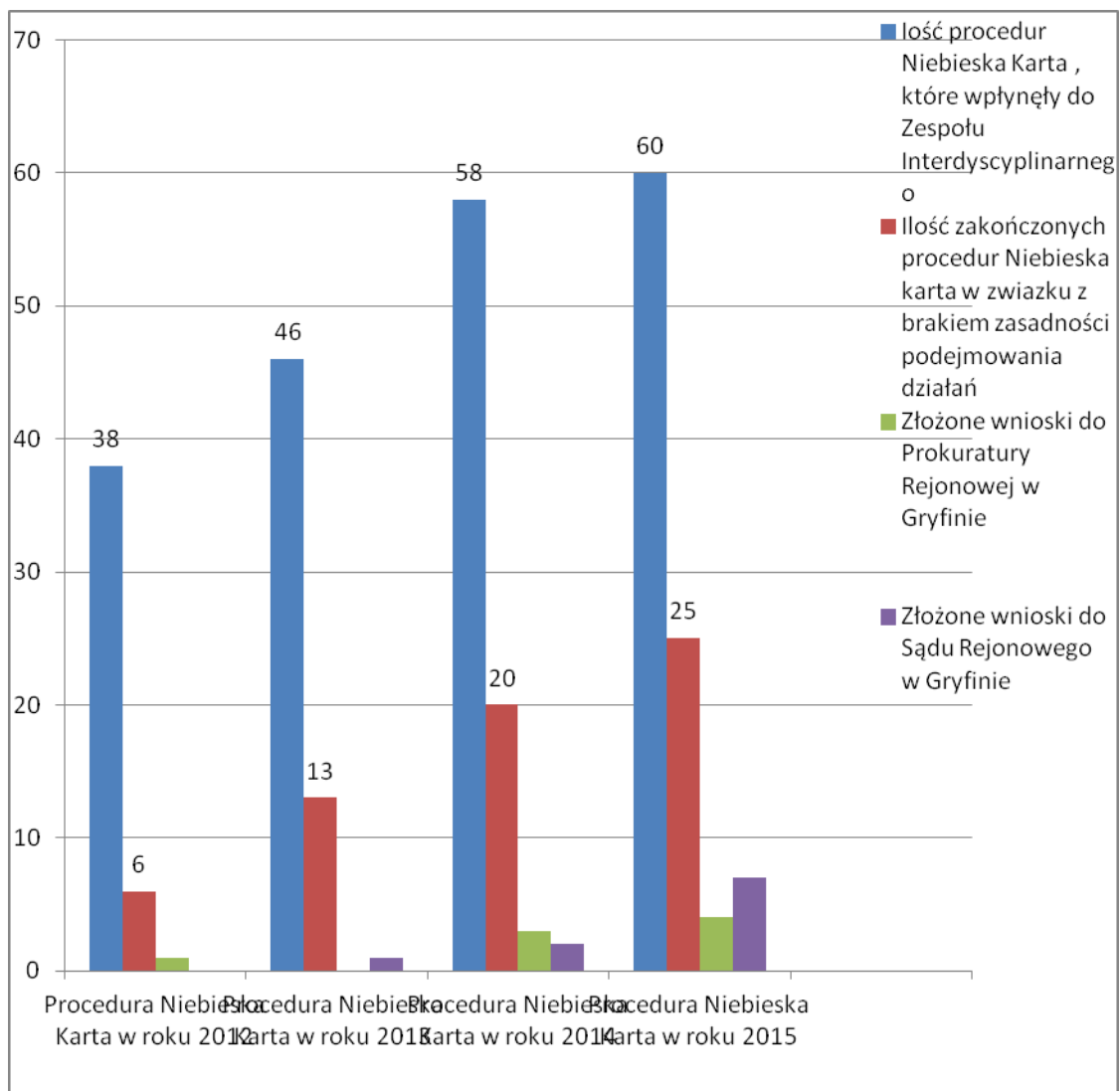


*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie*

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż najczęściej osobami które doznają przemocy w rodzinie są kobiety, następnie dzieci oraz najrzadziej mężczyźni.

Należy podkreślić, iż ilość wszczynanych procedur Niebieska Karta nie jest adekwatna do ilości rodzin, w których dochodzi do zjawiska przemocy. Często procedury Niebieskiej Karty po rozpoczęciu pracy z rodziną grupy roboczej okazują się bezzasadne i zakańczane są w związku z brakiem zasadności podejmowania działań. Najczęściej wynika to z tego, iż procedura Niebieska Karta wykorzystywana jest do celów osobistych min. spraw rozwodowych, podziału majątku między małżonkami lub jest konfliktem pomiędzy dwojgiem ludzi nie mającym znamion przemocy. Większa ilość procedur Niebieskiej Karty jest prowadzona do czasu ustania przemocy, zrealizowania planu pomocy rodzinie oraz uzyskania przypuszczenia, iż do przemocy nie dojdzie w przyszłości. Zdarza się również, iż w toku pracy grupy roboczej sytuacja w rodzinie jest trudna w związku z czym członkowie grupy roboczej realizując procedurę o sytuacji rodziny zawiadamiają Sąd Rejonowy, składają wniosek do Prokuratury lub włączają do pracy inną instytucję pomocową.

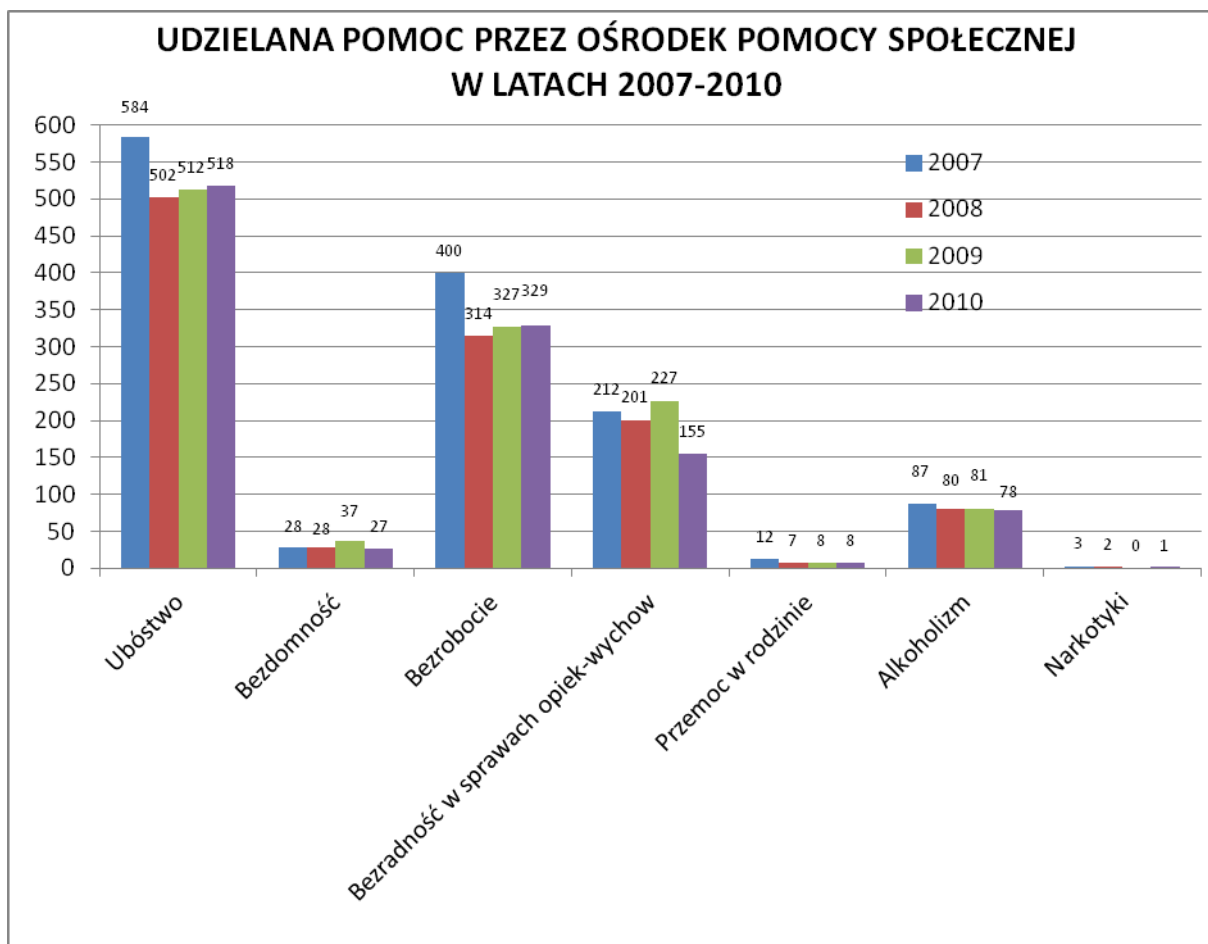
Stosunek procedur Niebieska Karta wszczętych i prowadzonych przez Zespół oraz grupy robocze do procedur zakończonych w związku z brakiem zasadności podejmowania działań oraz ilość złożonych zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Gryfinie w związku z podejrzeniem znęcania się pokazuje wykres poniżej.



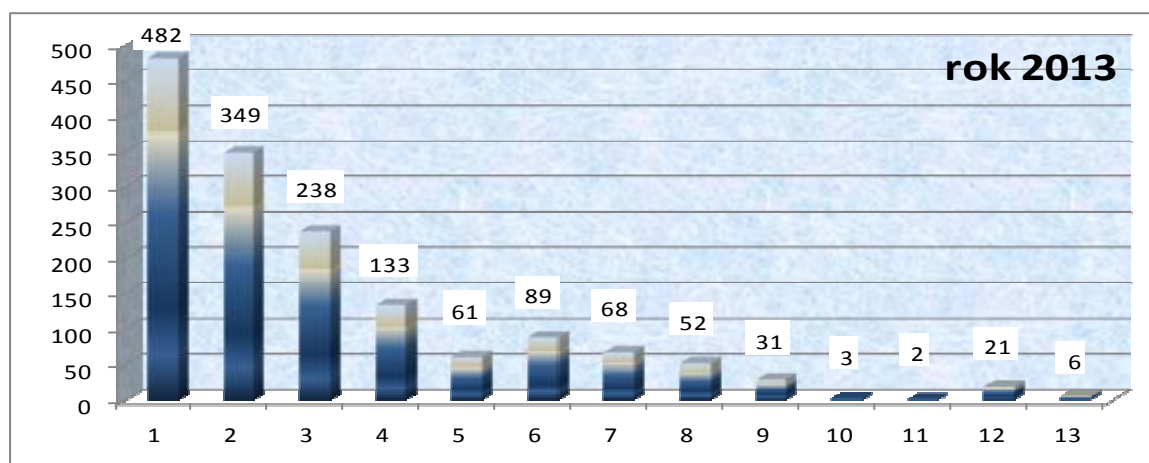
*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie*

Krąg osób korzystających z różnorodnych form wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie jest szeroki i jest wynikiem aktualnych problemów związanych z zatrudnieniem, sytuacją zdrowotną oraz zabezpieczeniem społecznym.

Poniższe wykresy przedstawiają udzielaną pomoc przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2007-2010 oraz ilość osób korzystających z pomocy ze względu na powód korzystania.



### Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w roku 2013 z podziałem na powód korzystania.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS Gryfino.

1. ubóstwo
2. niepełnosprawność
3. bezrobocie

4. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
5. długotrwała lub ciężka choroba
6. alkoholizm
7. potrzeba ochrony macierzyństwa
8. bezdomność
9. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
10. sytuacja kryzysowa
11. zdarzenie losowe
12. przemoc w rodzinie
13. narkomania

Z analizy wykresów dotyczących pomocy ze względu na problemy społeczne możemy zauważyć, iż na tle innych problemów przemoc jest zjawiskiem nikłym. Musimy jednak przyznać, iż jest to spowodowane, tym że część przypadków stosowania przemocy nie wychodzi na światło dzienne z uwagi na istotę i złożoność problemu. Bardzo duże znaczenie mają tu mity i stereotypy, które nasuwają określone „pożądane” relacje w rodzinie. Wiele z nich niestety sprzyja przemocy np. „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”, „co to za ptak, co własne gniazdo kala”, „brudy pierze się we własnym domu”, itp. Takie przekonanie nakazuje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed obcymi.

Zdaniem autora Programu jest to jeden z najpoważniejszych powodów powstrzymujących reakcje osoby doznającej przemocy. Do ujawnienia problemu przemocy dochodzi wówczas, gdy sytuacja zagraża życiu lub zdrowiu członków rodziny. W wielu wypadkach przemoc rozpoznawana jest w sytuacji kontaktu z pracownikiem socjalnym, podczas interwencji Policji lub podczas kontaktu z inną osobą.

Wiele przypadków przemocy zostaje ukrytych przed pracownikami socjalnymi ponieważ jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Rodziny dotknięte przemocą są bardzo niechętne do rozpoczęcia działań jak również współpracy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

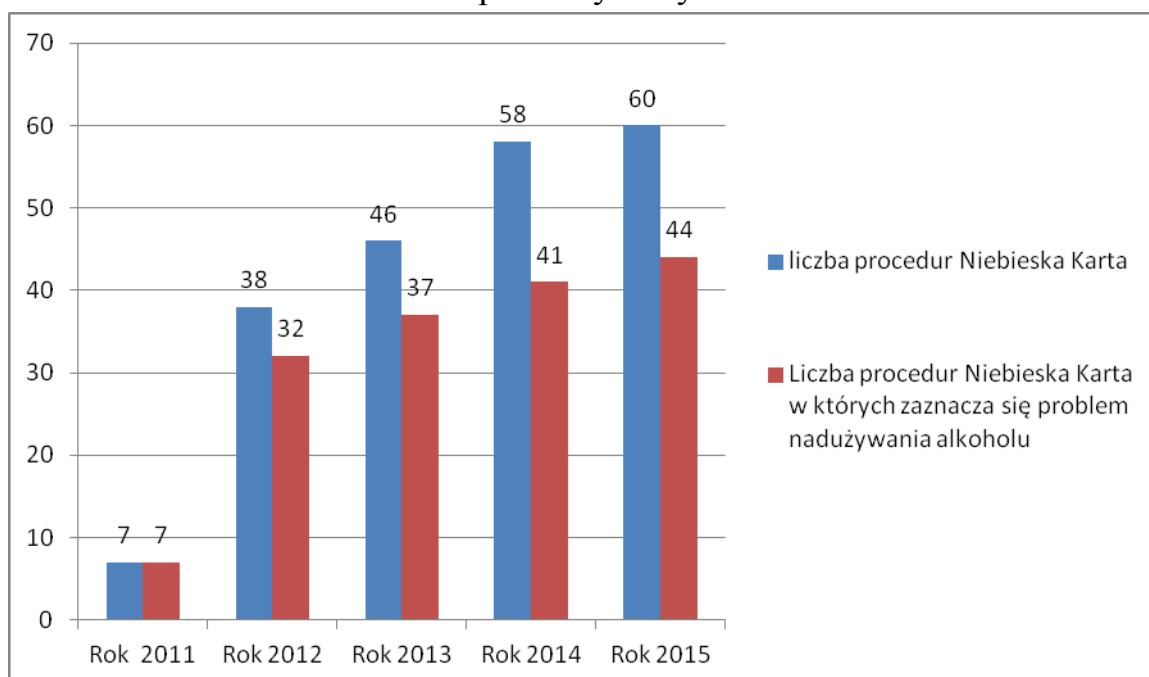
W latach 2007-2010 pracownicy socjalni rozpoczynali procedurę Niebieska Karta z tendencją wzrostową, natomiast od roku 2010 zauważa się spadek liczby założonych Niebieskich Kart przez pomoc społeczną:

- 2007r założono 4 Niebieskie Karty,

- 2008r założono **6** Niebieskich Kart,
- 2009r założono **14** Niebieskich Kart,
- 2010r założono **5** Niebieskich Kart
- 2011r założono **6** Niebieskich Kart
- 2012r założono **7** Niebieskich Kart
- 2013r założono **7** Niebieskich Kart
- 2014r założono **3** Niebieskie Karty
- 2015 r założono **4** Niebieskie Karty

Przytoczone powyżej dane liczbowe dotyczą tylko zjawiska przemocy, lecz zjawisko to często jest częścią problemu jakim jest nadużywanie alkoholu.

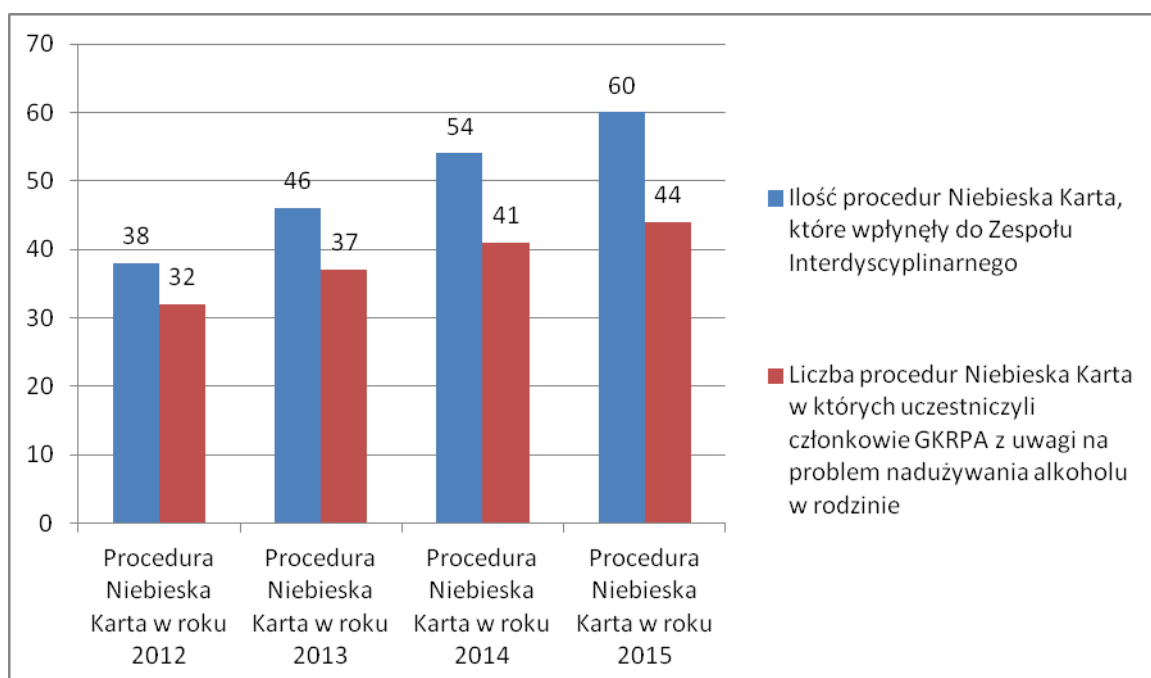
Z danych uzyskanych z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie wynika, iż problem przemocy w rodzinie występuje bardzo często w połączeniu z nadużywaniem alkoholu co można zaobserwować na poniższym wykresie.



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie*

Instytucją, która na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określona jest jako podmiot, który ma w swoich zadaniach podejmowanie procedury Niebieska Karta jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Gryfinie Komisja podejmując

działania w związku ze skierowaniem osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe rzadko otrzymuje informacje o przemocy w rodzinie jednak, bardzo często członkowie Komisji są w składzie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego. Obecność członka Komisji pozwala grupie roboczej bezzwłocznie podjąć działania celem skierowania osoby nadużywającej alkoholu na leczenie odwykowe, jak również pomocą objąć członków rodziny w ramach terapii dla osób współuzależnionych. Analizując sytuacje rodzin objętych procedurą Niebieska Karta okazuje się, iż jedną z najczęściej występujących przyczyn stosowania przemocy w rodzinach jest nadużywanie alkoholu.



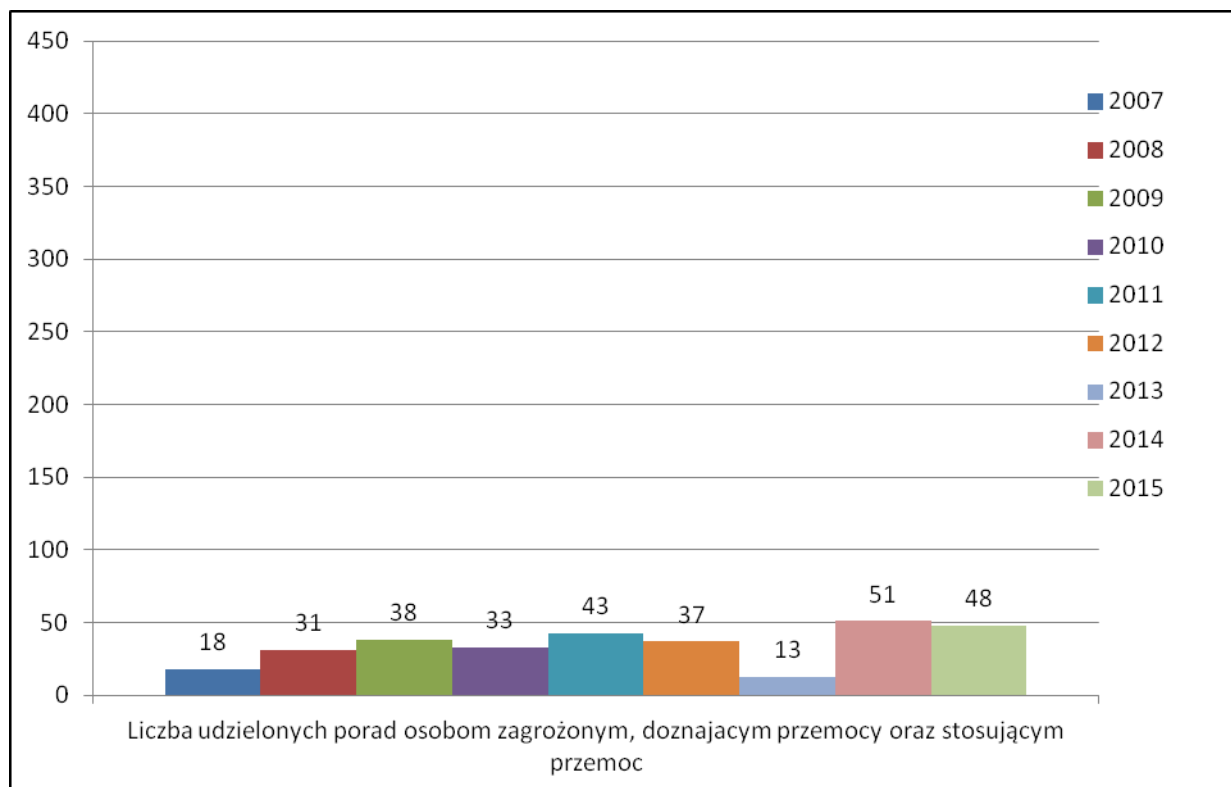
*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie Gryfino.*

Na terenie Gminy Gryfino w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie funkcjonuje Punkt Doradztwa i Konsultacji, w którym można skorzystać z porad prawnika, psychologa, terapeuty uzależniana od narkotyków. Można tu uzyskać również informacje oraz pomoc w sytuacji przemocy w rodzinie, skorzystać z porady specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeuty rodzinnego jak również w sprawach konfliktowych skorzystać z pomocy mediatora.

Mediacja rodzinna jest jednym ze sposobów rozwiązywania konfliktów między członkami rodziny. Zakres spraw, które mogą podlegać mediacji jest bardzo szeroki. Najczęściej po pomoc mediatora sięgają osoby, dla których mediacja jest alternatywą wobec postępowania sądowego. Warto jednak podkreślić, że tak być nie musi i dobrze jest skorzystać z mediacji na wcześniejszym etapie konfliktu. W odróżnieniu od innych sposobów rozwiązywania konfliktów mediacja bazuje na przekonaniu, że możliwe jest doprowadzenie do sytuacji obopólnej wygranej, czyli do zaspokojenia istotnych dla obu stron potrzeb i interesów. Oznacza to, że w mediacji nie ma strony przegranej.

Pomoc terapeuty rodzinnego jest rozmową rodziny z terapeutą lub terapeutami, o ważnych dla niej sprawach. Zazwyczaj odbywa się podczas cyklu spotkań. Tematami rozmów są kłopoty we wzajemnych relacjach, trudne sytuacje w rodzinie, z którymi borykają się jej członkowie, a które mają wpływ na to jak funkcjonują ze sobą i jak się ze sobą czują. Czasami celem tych rozmów jest to, żeby zrozumieć co się dzieje w rodzinie (czemu jest tak trudno) i znaleźć satysfakcjonujące sposoby radzenia sobie z problemami. Dla rodziców jest to dobry sposób na poprawę kontaktu ze swoimi dziećmi, poszukaniu lepszych rozwiązań kłopotów wychowawczych, a dla dzieci pomoc w zrozumieniu intencji zachowań rodziców. W rozmowach może uczestniczyć cała rodzina, gdyż ważna jest perspektywa każdego z jej członków lub innych osób zainteresowanych pomocą.

Poniższy wykres ukazuje nam ilość osób zgłaszających się do Punktu w związku z problemem przemocy w rodzinie.



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Punktu Konsultacyjno-  
Informacyjnego GKRPA*

Analizując ww. dane wynika, iż w roku 2013 zmniejszyła się ilość osób zgłaszających się po wsparcie z uwagi na problem przemocy natomiast w roku 2014 wzrosła ilość osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz zagrożonych przemocą. Powodem tego może być, iż od roku 2014 w Punkcie można skorzystać z pomocy terapeuty rodzinnego, do którego odnotowuje się największą ilość osób zgłaszających się z problemami.

Zdaniem Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego po przeanalizowaniu powodów rozpoczynania procedury Niebieska Karta wynika, iż najczęściej powodem przemocy są nierozwiązane wieloletnie konflikty partnerskie, gdzie pomoc terapeuty rodzinnego jak i mediatora jest bardzo ważnym elementem działań, celem zapobiegania występowania przemocy w rodzinie. Kolejnym powodem występowania przemocy jest nadużywanie alkoholu przez stronę stosującą przemoc. W związku z tym obecność członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i udział w grupie roboczej jest bardzo ważnym elementem pracy z rodziną i podejmowaniem przez członków grupy roboczej właściwych działań celem poprawy funkcjonowania rodziny.



Kolejne ważne dane pozwalające przeanalizować problem przemocy w rodzinie są dane z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie. Dane te dają nam informację na temat interwencji Policji związanych z awanturami domowymi jak również ilości prowadzonych postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość interwencji Policji w związku z awanturami domowymi	688	705	934	955	1009	1027	984	1986	1660
Ilość prowadzonych postępowań przygotowawczych w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie	34	13	25	29	47	56	33	67	82

*Źródło: dane z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie*

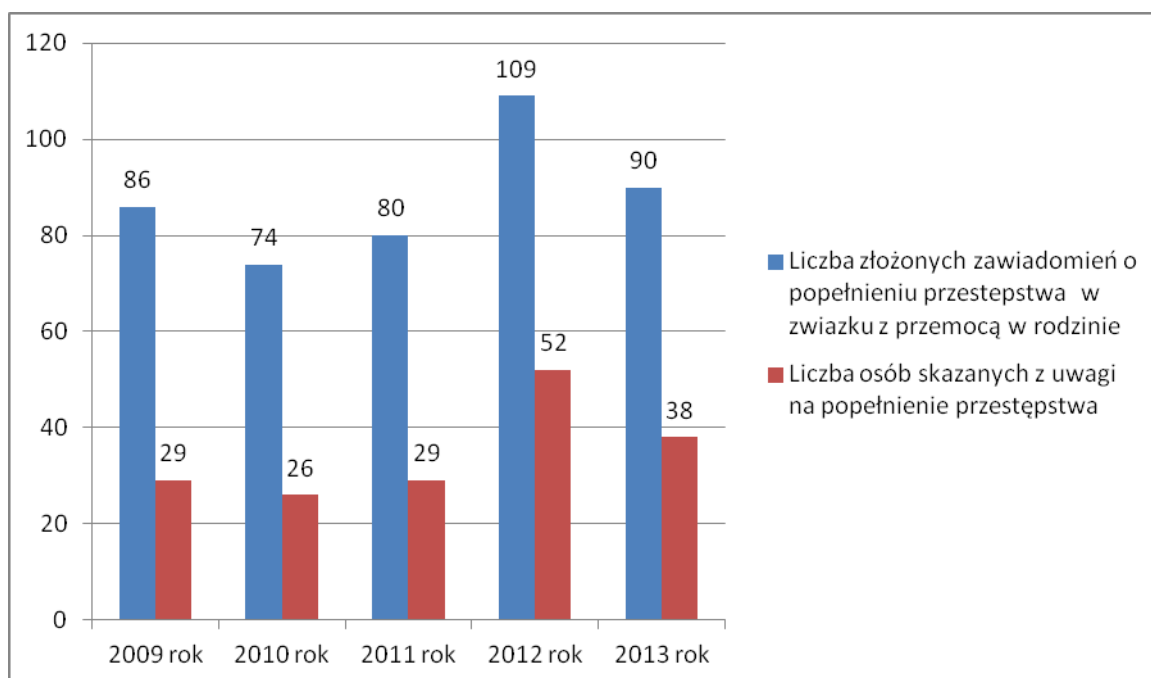
Jak można zauważyć analizując powyższą tabelę danych z Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie zebranych z działalności KPP z Powiatu Gryfińskiego wynika, iż ilość interwencji domowych nie jest adekwatna do wszczynanych postępowań przygotowawczych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy. Zauważa się natomiast wzrost prowadzonych postępowań przygotowawczych w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. Sytuacja taka świadczyć może, iż wzrasta świadomość społeczeństwa na temat możliwości pomocy ze strony instytucji jaką jest policja, jak również ukazuje skuteczność działań instytucji pomocowych.

Z informacji od Kierownika Rewiru Dzielnicowych wynika, iż niezwykle dobre efekty pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przynosi interdyscyplinarna formuła pracy z rodziną. Udział dzielnicowych w każdej grupie roboczej powoływanej do pracy z poszczególną rodziną poszerza wiedzę dzielnicowych na temat problemów rodziny, co wpływa pozytywnie na dalszą współpracę i podejmowanie działań pomocowych wobec rodziny.

Diagnozę problemu przemocy sporządzono także na podstawie otrzymanych informacji z Prokuratury Rejonowej w Gryfinie, Sądowej Służby Kuratorskiej w Gryfinie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

Analizując dane uzyskane z Prokuratury Rejonowej w Gryfinie wynika, iż w roku 2012 złożono najwięcej zawiadomień o popełnieniu przestępstwa

w związku z przemocą w rodzinie jak również i w tym roku skazano najwięcej osób. Jak można zauważyć na poniższym wykresie liczba składanych zawiadomień nie jest adekwatna do ilości osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy. Podobnie jak w przypadku procedury Niebieska Karta tak również w postępowaniu przygotowawczym w związku ze złożonym zawiadomieniem okazuje się, że działanie danej osoby nie ma znamion przemocy. Sytuacja taka często i w tych sprawach wynika z tego, iż ofiary przemocy przez wiele lat nie zgłaszają sytuacji przemocy żadnej instytucji, nie ma interwencji policji i innych służb, co skutkuje brakiem dowodów w sprawach o znęcanie się i często staje się to podstawą do umarzania postępowania. Jednakże są również przypadki kiedy postępowanie traktowane jest jako alternatywa przy sprawach okołorozwodowych, przy sprawach o podział majątku.



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Prokuratury Rejonowej w Gryfinie*

Kuratorska Służba Sądowa w swoich rejestrach dysponuje danymi dotyczącymi osób objętych dozorem kuratora w związku z popełnieniem przestępstwa stosowania przemocy w rodzinie.

Sytuację tą prezentuje tabela poniżej:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ilość osób mających dozór kuratora skazanych za przestępstwo stosowania przemocy w rodzinie	9	16	13	7	24	34	44

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Gryfinie*

Analizując powyższą tabelę zauważa się znaczny wzrost osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy poddanych działaniom resocjalizacyjnym poprzez dozór kuratora.

W Sądzie Rejonowym w Gryfinie od kilku lat odbywa się „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”, inicjowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Zasadniczym celem tej inicjatywy jest zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. W trakcie tego tygodnia przedstawiciele różnych instytucji pomocowych pełnią dyżury, w trakcie których każdy mieszkaniec Gminy jak i Powiatu może skorzystać z bezpłatnej porady.

W powiecie gryfińskim każdego roku dwukrotnie proponowany jest Program Korekcyjno-Edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. Program realizowany jest na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Program realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

W ostatnich latach program ukończyło:

- 2007 rok- 6 osób
- 2008 rok- 8 osób
- 2009 rok- 7 osób
- 2010 rok- 10 osób
- 2011 rok- 15 osób
- 2012 rok- 17 osób
- 2013 rok- 14 osób
- 2014 rok- 13 osób
- 2015 rok- 11 osób

Analizując dane do roku 2011 zauważa się wzrost osób stosujących przemoc w rodzinie, którzy poddają się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym. W następnych latach odnotowuje się spadek ilości osób, które ukończyły program. Sytuacja taka napawa jednak wielkim optymizmem i daje wskazówkę, iż są osoby stosujące przemoc w rodzinie, które chcą zmienić swoje zachowanie, postępowanie i żyć bez stosowania przemocy.

Analizując problem przemocy w rodzinie zasadne jest zainteresowanie się relacjami dzieci, gdzie już od najmłodszych lat kształtują się style zachowań, odreagowywanie emocji, sposób rozwiązywania problemów.

Jak wynika z informacji uzyskanych ze szkół z Gminy Gryfino w placówkach pojawiają się zachowania agresywne wśród uczniów. Analizując wyniki ankiet na temat zachowań agresywnych przeprowadzonych przez Zespół Szkół w Gardnie wynika, iż najczęściej występującym zachowaniem agresywnym jest przezywanie 56 %, bicie, 56%, wyśmiewanie 47%, przeklinanie 47%. Wśród badanych uczniów 40% wypowiada się, iż wyżej opisane zachowania zdarzają się często, natomiast 37% uczniów twierdzi, iż takie zachowania występują rzadko. Z pozostałych szkół Gminy Gryfino informacje na temat zachowań agresywnych są podobne. Najczęstszą formą przemocy jest wyśmiewanie, szyderstwa, przezwiska. Przemoc fizyczna jak bójki, popychanie pojawiają się sporadycznie.

W szkołach zauważa się, iż nośnikiem zachowań agresywnych coraz częściej staje się internet, portale społecznościowe gdzie młodzież zamieszcza różnego rodzaju zapisy mające znamiona przemocy.

Pedagodzy, nauczyciele, psychologzy pracujący w placówkach podejmują szereg działań przeciwdziałając agresji oraz przemocy w szkole. W szkołach organizowane są pogadanki, szkolenia, warsztaty zarówno dla kadry pedagogicznej jak i dla uczniów oraz rodziców. Udostępniana jest oferta

pomocowa oferowana przez Gminę Gryfino poprzez zamieszczanie informacji na gazetkach oraz tablicach informacyjnych. Ponadto w szkołach realizowane są między innymi programy oraz warsztaty takie jak: „Agresja i przemoc rówieśnicza” z programu „Bezpieczna Gmina”, „Czyn karalny i jego konsekwencje”, warsztat- „Zachowania agresywne”, warsztat „Umiejętności radzenia sobie z przykrymi uczniami”, program „Spójrz inaczej na agresję” i inne.

Szkoły zauważają potrzebę dalszej edukacji rodziców w zakresie poszerzania świadomości i wiedzy na temat przemocy, konsekwencji jej stosowania zarówno przez nich samych jak i ich dzieci, komunikacji jak i radzenia sobie ze stresem. Szkolenia oraz warsztaty dla nauczycieli oraz pedagogów stanowią kolejną ważną potrzebę w rozwiązywaniu problemów i radzenie sobie z występowaniem przemocy. Jak wynika z ewaluacji rekomendowanego programu „Archipelag skarbów” który został przeprowadzony w roku 2014 dla uczniów klas II oraz III gimnazjum w Gminie Gryfino najważniejszymi osobami dla uczniów okazali się rodzice. To od rodziców dzieci potrzebują miłości, zrozumienia, wsparcia. To od rodziców zależy w dużej mierze poczucie własnej wartości dziecka. Możemy przytoczyć myśl Jamesa Baldwina- „ Dzieci nigdy nie słuchają starszych, zawsze ich naśladowują”. Informacje te stanowią niezmienną od wieków postawę, iż rodzina jest podstawową i najważniejszą komórką dla każdego człowieka. W związku z powyższym niezmiernie ważną kwestią w zadaniach proponowanych w Programie jest wspieranie rodziny, wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Gryfinie podejmuje wspólnie wiele inicjatyw skierowanych zarówno do dzieci, rodziców, społeczności lokalnej celem wzmacniania kompetencji wychowawczych rodziców jak również przeciwdziałania konfliktom, przemocy. Zdaniem specjalistów realizujących poszczególne działania również szczególną uwagę oraz pomoc należy skierować do rodzin celem ich prawidłowego funkcjonowania co jest podstawą funkcjonowania społeczeństwa.

Wydaje się, że do przemocy w rodzinie, częściej dochodzi w tych rodzinach, w których pojawiają się jakieś problemy: przede wszystkim alkohol, ale nie tylko – także inne kłopoty, które spadają na rodziny takie jak problemy finansowe, małżeńskie.

Problem przemocy wymaga podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach i pomaganie osobom doznającym przemocy jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych organizacji i służb. W związku z tym faktem w roku 2011 powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego zadaniem jest diagnozowanie sytuacji rodziny, w której wystąpiła przemoc oraz uruchamianie zasobów, w celu powstrzymania przemocy. Pięcioletnia praca Zespołu ukazuje, iż formuła pracy interdyscyplinarnej daje dużo korzystniejsze efekty w pomocy w rozwiązywaniu problemów rodziny, w tym przede wszystkim dotkniętej przemocą. Pomoc rodzinie oferowana jest bezzwłocznie i wieloaspektowo. Istotne jest to, iż podczas pracy z rodziną nie powiela się działań wobec rodziny, a służby zaangażowane w pracę z rodziną mają lepszy przepływ informacji i jasność co do strategii pomocowej.

## 5. CELE PROGRAMU

### 5.1 Cel główny Programu:

**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji oraz poprzez stworzenie jednolitego interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.**

Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) **działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie
- 2) **działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie
- 3) **działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) **działania korekcyjno – edukacyjne** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

## 5.2 Cele szczegółowe Programu:

### **1. Dostęp do specjalistycznego wsparcia dla osób doznających oraz stosujących przemoc poprzez:**

- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego : dyżury psychologa, prawnika, terapeuty rodzinnego, mediatora, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

### **2. Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązaniu konfliktów, sporów w rodzinie poprzez :**

-kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, kierowanie rodzin na konsultacje mediatora, terapeuty rodzinnego, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, psychologa

### **3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy poprzez:**

- interdyscyplinarną formułę pracy poszczególnych instytucji działających na rzecz pomocy rodzinie,  
- udział w pracach Gminnego Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poszczególnych służb,  
- podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez podmioty działające na rzecz rodziny min. pomoc społeczną, policję, służbę zdrowia, oświatę, organizacje pozarządowe, sąd, takich jak kampanie dla społeczności lokalnej, szkolenia, warsztaty skierowane do szkół, rodziców, projekty

### **4. Diagnozowanie zjawiska przemocy poprzez:**

- pozyskiwanie danych na temat zjawiska przemocy od instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,  
- monitorowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gryfino

### **5. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:**

- upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków,  
- upowszechnianie informacji na temat podmiotów działających na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie i rodzaju świadczonej pomocy,  
- opracowanie i realizacja kampanii edukacyjnych,

- współpraca ze szkołami w zakresie zwiększenia świadomości uczniów i ich rodziców na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- wspieranie zajęć dla uczniów celem podnoszenia własnej wartości, naukę asertywności,
- finansowanie programów rekomendowanych oraz innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy
- wspieranie szkół na terenie Gminy w rozwijaniu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz agresji,
- wspieranie podmiotów działających na terenie gminy w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- finansowanie kampanii oraz innych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy

#### **6. Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy poprzez:**

- warsztaty, wykłady dla rodziców wzmacniające kompetencje wychowawcze
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie organizacji zajęć dla dzieci, rodziców, nauczycieli, pracowników pierwszego kontaktu

#### **7. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę przemocy poprzez:**

- organizowanie szkoleń, konferencji,
- finansowanie lub dofinansowanie szkoleń,

#### **8. Prowadzenie działań na rzecz osób doznających przemocy poprzez:**

- praca z rodziną według indywidualnego planu pomocy,
- zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w rodzinie,
- ochrona osób doznających przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc,
- udzielanie natychmiastowej pomocy min. psychologicznej, medycznej i socjalnej,

#### **9. Poszerzenie wiedzy oraz kompetencji osób pracujących z osobami starszymi i niepełnosprawnymi w zakresie zjawiska przemocy**

- organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów dla opiekunów osób niepełnosprawnych, opiekunów osób starszych, pracowników terapii zajęciowej, pracowników socjalnych i innych osób pracujących z osobami starszymi i niepełnosprawnymi



### 5.3 Założenia Programu

Przez realizację celów Programu zakłada się:

- 1) zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) promowanie wartości rodzinnych;
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie jak również podnoszenie ich wartości;
- 4) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy;
- 5) zminimalizowanie zjawiska przemocy oraz jego skutków;
- 6) zwiększenie kompetencji osób pracujących na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, osób starszych i niepełnosprawnych doznających przemocy

### 6. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest w szczególności do :

- rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalnej,
- pracowników instytucji i służb pracujących na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

### 7. REALIZATORZY PROGRAMU

W celu sprawnego i skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczna jest partnerska współpraca między instytucjami nadzorującymi i realizującymi zadania w tym zakresie.

Koordynatorem w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie. Realizacja programu będzie oparta o współpracę z innymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie takimi jak:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gryfinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryfinie,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Policja,
- Prokuratura,
- Sąd,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie,
- Placówki służb zdrowia,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.

## **8. KIERUNEK DZIAŁAŃ**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 obejmuje wszelkie formy działań profilaktycznych i pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy, zakładając zintegrowanie i synchronizację zadań podmiotów, które działają na rzecz rodzin i dzieci min. Policji, Służby Zdrowia, Oświaty, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych podmiotów.

Cele określone w programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji i diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej na podstawie danych uzyskanych z instytucji działających na terenie Gminy.

Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych, podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzenie systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

## **9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**

Finansowanie realizacji zadań programu będzie dokonywane ze środków budżetowych Miasta i Gminy Gryfino. Uwzględnia się również finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie, związana będzie z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.